

2022-02-03
S2022/00777 (delvis)

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag att ta fram ett samlat nationellt kunskapsstöd för förmågan att hantera ett plötsligt och oväntat inflöde av patienter

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram ett samlat nationellt kunskapsstöd för förmågan att hantera ett plötsligt och oväntat inflöde av patienter. Syftet är att bidra till nationell samsyn kring hur förmågan att hantera ett plötsligt och oväntat inflöde av patienter (s.k. surge capacity), ska konstrueras, definieras och användas.

I uppdraget ingår även att ta fram ett svenskt begrepp för förmågan att hantera ett plötsligt och oväntat inflöde av patienter och en definition av begreppet som inkluderas i Socialstyrelsens termbank. Vidare ska myndigheten inventera och sammanställa regionernas arbetssätt, samordning och erfarenheter av förmågehöjning under covid-19-pandemin. Socialstyrelsen ska även hämta erfarenheter från de regioner som i arbetet med civilt försvar har utgått från surge capacity, dvs. förmågan att hantera ett plötsligt och oväntat inflöde av patienter.

Uppdraget ska genomföras i dialog med regionerna, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Försvarsmakten och andra berörda myndigheter. Vidare ska kunskap inhämtas från berörda organisationer och föreningar som Svensk Förening för Anestesi och Intensivvård och Svenskt nationellt råd inom katastrofmedicin.

En redovisning av uppdraget ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 3 februari 2023.

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2022 använda 2 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, för budgetåret 2022 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 9 Civilt försvar – hälso- och sjukvård. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2022. Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2023 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet. Rekvisition, återbetalning och redovisning av medel ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

Enligt den försvarspolitiska inriktningspropositionen Totalförsvaret 2021–2025 (prop. 2020/21:30) ska totalförsvaret utformas och dimensioneras för att kunna möta ett väpnat angrepp mot Sverige, inbegripet krigshandlingar på svenskt territorium. Ett starkt totalförsvaret är förebyggande och fredsbevarande. Det civila och militära försvaret är ömsesidigt förstärkande. För att värna balansen i totalförsvaret är det viktigt att också det civila försvaret prioriteras och fortsätter att utvecklas. Sveriges förmåga att hantera höjd beredskap och ytterst krig behöver stärkas på bred front. En viktig del i det arbetet är att stärka det civila försvaret. Det är särskilt viktigt att arbetet med att stärka motståndskraften i de viktigaste samhällsfunktionerna vidareutvecklas och fördjupas. Att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna inkluderar att upprätthålla en nödvändig försörjning. Det innebär som regel en lägre ambitionsnivå än i ett fredstida normalläge. Arbetet har påbörjats men behöver nu intensifieras ytterligare. Arbetet med att öka motståndskraften inom bland annat hälso- och sjukvård behöver vidareutvecklas och stärkas.

Att bygga förmåga inom det civila försvaret, liksom inom det militära försvaret, är ett omfattande arbete med långa ledtider. Arbetet med planering, kunskapsuppbyggnad och förmågeutveckling behöver utvecklas och fördjupas ytterligare. Under perioden 2021–2025 är det viktigt att förmågan i det civila försvaret utvecklas och att det tas konkreta steg framåt.

Krisberedskapen och det civila försvaret bör ses som ömsesidigt förstärkande. En robust krisberedskap gör att det finns förutsättningar för grundläggande uthållighet och motståndskraft i samhället. Totalförsvarsresurser ska utformas så att de även kan stärka samhällets förmåga att

förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället. De erfarenheter, strukturer, processer och arbetssätt som visat sig ändamålsenliga och fungerande inom krisberedskapen är viktiga för utvecklingen av det civila försvaret.

Som ett led i vidareutvecklingen och stärkandet av motståndskraften i hälso- och sjukvården gav regeringen den 24 mars 2021 Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram underlag m.m. samt att samordna, stödja, följa upp och utvärdera regionernas arbete med hälso- och sjukvårdens beredskap och planering inför civilt försvar (S2021/02921). Inriktningen på uppdraget är att utveckla och stärka hälso- och sjukvårdens förmåga vid kris och krig. Uppdraget är uppdelat i flera delredovisningar och i oktober 2021 redovisade Socialstyrelsen deluppdraget om en plan för hur en nationell samsyn av förmåga att hantera ett plötsligt och oväntat inflöde av patienter (surge capacity) ska skapas.

Av Socialstyrelsens delredovisning framgår att grunden för en samsyn är att det finns en nationellt förankrad syn på vad förmågan att hantera ett plötsligt och oväntat inflöde av patienter (det engelska begreppet medical surge capacity) är och består av. Ett kunskapsstöd som kan skapa ett gemensamt arbetssätt för förmågan att hantera ett plötsligt och oväntat inflöde av patienter behöver arbetas fram. Kunskapsstödet ska också stödja identifiering av de verksamheter som ska ha förmågan att hantera ett plötsligt och oväntat inflöde av patienter. Kunskapsstödet behöver innehålla ett före-, under- och efterperspektiv och beskrivning av planerings-förutsättningar med scenarion. Vidare bör underlaget utgå från patientens flöde genom vården. Kunskapsstödet ska innefatta möjlighet att bedöma vilken förmåga en viss verksamhet har och vilken förmåga verksamheten förväntas uppnå vid olika nivåer av operativ belastning.

Ett samlat nationellt kunskapsstöd för förmågan att hantera ett plötsligt och oväntat inflöde av patienter skapar förutsättningar för samsyn och för att arbeta likriktat i landet samt underlätta samordning mellan regioner och på nationell nivå när det gäller förmågan att hantera ett plötsligt och oväntat inflöde av patienter. Detta är en viktig del av att öka motståndskraften i

hälso- och sjukvården. Socialstyrelsen får därför i uppdrag att ta fram ett samlat nationellt kunskapsstöd för förmågan att hantera ett plötsligt och oväntat inflöde av patienter.

På regeringens vägnar

Lena Hallengren

Erika Nilsson

Kopia till

Statsrådsberedningen, SAM

Finansdepartementet, BA, K

Justitiedepartementet, SSK

Försvarsdepartementet, MFI 2

Försvarsmakten

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Regionerna

Svensk Förening för Anestesi och Intensivvård

Svenskt nationellt råd inom katastrofmedicin

Sveriges Kommuner och Regioner